

serie KI-stations: Land van Cuijk Beers

Ook toen de inmiddels forse KI-verenigingen in Noord-Brabant de handen ineensloegen bleef Land van Cuijk zelfstandig. Een eigenzinnig – en succesvol – fokprogramma stond veertig jaar garant voor de meest melkrijke roodbonte koe.

onderzocht. Het was voor iedereen duidelijk: hij moest in de hoogste klas preferent worden. Na de oprichting ging het snel met de vereniging. De inseminatoren zag men steeds vaker over de wegen zoeven op hun motoren en het werd duidelijk dat er een KI-station gebouwd moest worden. De kostprijs steeg bijna per maand omdat er meer stieren nodig

KI-reputaties: Piet de Boer

Dierenarts Piet de Boer uit het Noord-Hollandse Schagen bracht op 29 maart 1938 het dagelijkse bestuur van het NRS in actie. Hij meldde in het voorgaande jaar enige koeien, die moeilijk drachtig wilden worden, geïnsemineerd te hebben. De Boer nam zijn eerste KI-proeven met de stokoude Frans 104, maar 'die zag niets in die flauwekul'. Dat zinde de NRS-bestuurders wel, want die besloten KI met preferente – en dus bejaarde – stieren als uitzondering toe te staan.

slotte tot KI-voorzitter werd gekozen. En pal daarna werd dierenarts Jan Goossens uit Oploo als directeur benoemd. De progressieve koers kreeg snel gestalte. Op het gebied van verplichte schotteninseminaties van proefstieren en diepvriessperma werd baanbrekend werk verricht in Beers, waar melkrijke MRIJ-stieren in ere werden gehouden. Maar een stier als Prins 2 had wel een minimale bespiering, dat vonden zelfs de leden van de aankoopcommissie. 'D'n dokter' Goossens zag het glimlachend gebeuren: hij besepte dat de jonge

slagen – Jan Goossens nam afscheid en de jonge bioloog Theo van den Berg nam zijn plaats in. Hij had al mooie successen op het gebied van embryotransplantatie op zijn naam – weer zo'n nieuwtje, dat Land van Cuijk niet aan zich wilde laten voorbijgaan. De succesvolle exploitatie van de stieren, de soms massaal bezochte shows met dochtergroepen en het ongekende enthousiasme van de leden, ze hadden als resultaat dat Land van Cuijk de enige zelfstandig opererende coöperatieve KI-organisatie was tot in 1996 aansluiting bij Holland Genetics werd gevonden. De stieren bleven in de hermetisch afgeschermd stalen, het kantoor- en laboratoriumgedeelte werd het onderdak van het Museum Veeteelt en KI. Nog net op tijd wisten de initiatiefnemers van het museum – onder wie Jan Goossens – vele historisch interessante zaken te redden. Op 28 mei 1999 werd het museum geopend en tijdens de eerste vijf jaar van het bestaan is er onder het wakend oog van de geprepareerde Prins 2 op indrukwekkende wijze gewerkt aan de realisatie van een intussen officieel geregistreerd museum, dat op zondag- en woensdagmiddag voor belangstellenden de deuren van het KI-gebouw open heeft staan.

Eigenzinnig roodb ontbeleid

Land van Cuijk boekte succes aan de hand van progressieve leiders

Pure noodzaak was het: de omschakeling van de bescheiden stierhouderij en van Rijkevoort en Mill naar de kunstmatige bevruchting in 1948. De koeien verwierpen de kalveren en waren niet meer drachtig te krijgen. Maar in het werkelijke centrum van Land van Cuijk – het vermaarde fokcentrum – wilde men nog niet luisteren naar de betogen van veeteeltconsulent Anton Ariëns en dierenarts Thé Moons uit Mill: zou de lucratieve stierenhandel niet in gevaar komen? De aankoop van een nieuwe, prijzige verenigingsstier gaf de doorslag. Die kon men niet laten infecteren door besmette koeien. Moons kreeg het bij KI-commissies en NRS voor elkaar dat hij sperma van de stier 'kunstmatig' mocht overbrengen tijdens een proefjaar.

Dorpsstation

Op 1 november 1949 ging de kogel door de kerk. Dat was vooral te danken aan de invloedrijke voorzitter van de Bond van fokverenigingen in het Land van Cuijk, Fest Martens. Zijn stem had gewicht, want hij was naast bestuurder ook de fokker van de stier Stina 3's Prins, die in 1949 met zijn dochters de 1a-prijs won op de NRS-jubileumkeuring vóór de dochters van vader Prins en grootvader Jumbo. In 1951 werd Stina 3's Prins op preferentschap

waren en dus werd het aanbod van de gemeente om een boerderij in de kom van Beers te kopen met beide handen aangegrepen. Dat het weiland voor de stieren zich bevond op zeven minuten lopen was lastig, zodat daar een nieuwe dekstal en een woning voor de stierenverzorger werden gebouwd. Het lag zeer voor de hand dat de energieke dierenarts Thé Moons in 1951 tot directeur werd benoemd. De vereniging was in 1954 in diepe rouw gedompeld toen hij bij een verkeersongeluk om het leven kwam.

Tien jaar later beleefde Land van Cuijk een enerverend jaar. Daarvoor zorgde in de eerste plaats de stier Geertje's Jan – in stal Heiltjes te St. Agatha geboren uit een melkrijke dochter van Stina 3's Prins – die zulk een ongeëvenaarde productieverer en uiverbeteraar was dat hij wel preferent moest worden. Het tweede hoogtepunt bestond uit de wijziging van de verenigingsstatuten, die de verhouding tussen de bond van fokverenigingen en de KI in nieuwe, eigentijdse banen moest leiden. Dat gaf emotionele taferelen in Cuijk, waar de jonge bestuurder Harry van Duijnhoven ten

stier vijfmaal Stina 3's Prins in zijn stamtafel had. Prins 2 groeide uit tot een melkverver van formaat, wiens dochters in 1988 bovendien nog de eerste plaats op de eerste NRM-show in Utrecht wonnen.

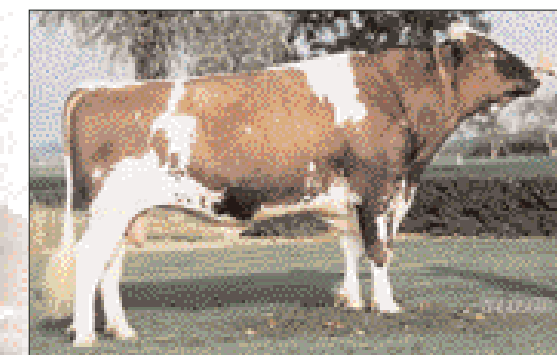
Naar de Moonsweg

Prins 2 bleek een regelrechte 'grootverdiener' toen zijn cijfers bekend werden. In heel 'roodbont' Nederland vocht men bijna om zijn sperma. Er was een mooi potje verzameld toen het gemeentebestuur van Beers de suggestie deed het pand in het dorp te verwisselen voor nieuwbouw aan de weg naar Grave, die intussen de Dr. Moonsweg heette. Het werd een imposant station, waar ook de kantoren van de bond royaal werden gehuisvest. Frens Braks – echtgenote van de minister, die weer eens in Brussel moest zijn – opende eind 1982 het station, dat naast MRIJ-stieren ook rode Holsteins herbergde. De meest succesvolle onder hen werd Pigeonwood, gefokt door de broers Toonen uit het Duivenbos bij Oploo. Grootvader Ties Toonen molk al de Julia's, de familie waaruit Prins 2-dochter Julia 134 de grootmoeder zou worden van de Regalzoen Pigeonwood, die in de eigen bescheiden vereniging meer dan 30.000 eerste inseminaties op zijn naam zou krijgen en haast centraal stamvader zou worden van de meest succesvolle roodbonte vererers van economische productiekennmerken.

In juli 1987 was de receptie naast het KI-station van Beers vol van kwink-

Reimer Strikwerda

Boven: Prins 2, onder: Pigeonwood

Links: het KI-station in het dorp Beers
Onder: het in 1982 gebouwde station in 2004

